

Bank Młodzieżowego Wolontariatu

Raport z badania ewaluacyjnego

Warszawa, 10.10.2010

Program jest realizowany dzięki finansowaniu Unii Europejskiej oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym

Spis treści

1. Wprowadzenie
2. Charakterystyka ewaluowanego programu
3. Opis badania
4. Oczekiwane rezultaty
5. Podstawowe informacje o uczestnikach
6. Indywidualna ocena zmiany
7. Ocena zaangażowania organizatorów w realizowany projekt
8. Sukces grupowy i indywidualny
9. Aspekt lokalny programu
10. Rezultaty projektu
11. Rekomendacje

Wprowadzenie

Niniejszy raport przedstawia wyniki badania ewaluacyjnego programu Bank Młodzieżowego Wolontariatu organizowanego przez Polską Fundację Dzieci i Młodzieży. Program był realizowany w Warszawie, w dzielnicy Bielany, od czerwca do października 2010 roku.

Badanie ewaluacyjne miało trzy zasadnicze cele:

- zdiagnozowanie zmiany, która nastąpiła w uczestnikach na skutek realizacji projektów,
- zbadanie realizacji projektu i odbioru programu przez uczestników,
- stworzenie rekomendacji organizacji ewaluacji w kolejnych edycjach programu.

Badanie ewaluacyjne zostało zrealizowane pod koniec realizacji programu, w okresie wrzesień - październik 2010 roku. Przygotowania do jego realizacji trwały od jego rozpoczęcia (czerwiec 2010) przez zespół badawczy w składzie:

Kierownik badania: Adam Markuszewski.

Pomoc organizacyjna: Magdalena Czoch, Margarita Harutyunyan, Marcin Szcześniak.

Drużyna monitorująca: Agnieszka Krześniak, Marta Łącka, Krzysztof Maliszewski, Magdalena Oleś, Władysław Pękała, Bartosz Siwak, Damian Sobański.

Charakterystyka ewaluowanego projektu

Program "Bank Młodzieżowego Wolontariatu" był adresowany do młodych ludzi w wieku 15-20 lat mieszkających lub uczących się na terenie Dzielnicy Bielany. Jego głównym celem była aktywizacja młodzieży poprzez umożliwienie jej samodzielnej realizacji własnych projektów na rzecz środowiska lokalnego (np. muzyka hip-hop, taniec breakdance, fotografia, kinematografia).

Dzięki programowi młodzież miała możliwość rozwijania własnych umiejętności, aktywnego i pożytecznego spędzania czasu oraz działania na rzecz swoich rówieśników. Organizatorzy zakładali, że realizowane przez grupy młodzieżowe projekty mają pozytywny wpływ na ich środowisko lokalne poprzez promocje atrakcyjnych form realizacji własnych zainteresowań oraz samodzielności w działaniu.

Grupy młodzieżowe, mogły ubiegać się o dotacje na realizację zaproponowanych przez siebie projektów w wysokości do 1800 zł.

Istotą programu było umożliwienie młodzieży zorganizowania we własnym zakresie projektów dla innych osób żyjących w ich sąsiedztwie. Organizatorzy chcieli, aby młodzi ludzie potrafili dostrzec, co się dzieje w ich środowisku i samodzielnie wymyślić, w jaki sposób mogą sprawić, by ludziom wokół żyło się lepiej, przyjemniej, bezpieczniej, estetyczniej i ciekawiej.

Dla liderów grup młodzieżowych były organizowane szkolenia. Mogli oni także skorzystać z pomocy technicznej. Szkolenia obejmowały takie zagadnienia, jak: zarządzanie projektem, planowanie budżetu oraz planowanie harmonogramu.

Od czerwca realizowanych było 8 projektów w dziedzinach:

Sport: siatkówka (Pro Ziis Squad), akrobatyka (Badboys następne pokolenie).

Sztuka: graffiti (Huta jest zamknięta, HIT SPRAY), tworzenie biżuterii (Samorządowcy), tworzenie muzyki w studiu muzycznym (O to biega), film (Shine on you crazy diamond).

Zdrowie: kampania promująca niepalenie papierosów (Rzuć palenie razem z nami).

Od sierpnia był realizowany jeszcze jeden projekt survivalowy pochodzący z II naboru wniosków.

Opis badania

Liderzy projektów na pierwszym szkoleniu otrzymali karty sukcesu, w których mieli określić cel projektu, oczekiwania dotyczące jego rezultatów i metod mierzenia własnych osiągnięć, a także umiejętności, które mogą rozwinąć w trakcie pracy.

Celem kart sukcesu było wzmocnienie uzyskanie celów projektu, które można następnie zoperacjonalizować, świadomości związku celu i rezultatu projektu oraz możliwości rozwoju. Efekt pracy był sprawdzany przy wykorzystaniu raportów merytorycznych wypełnianych na zakończenie projektu.

Każdy ze zgłoszonych realizatorów miał wypełnić także kwestionariusz pre (pod koniec projektu – post) w celu zbadania indywidualnych cech, które mogły rozwinąć się na skutek realizacji projektu.

W przeprowadzeniu badania ewaluacyjnego wzięła udział także drużyna monitorująca złożona z doświadczonych realizatorów projektów młodzieżowych - liderów banku młodzieżowego na Bielanach. Utrzymywali oni kontakt z realizatorami projektów i mieli za zadanie dowiedzieć się, czy planowany sukces został przez poszczególne grupy osiągnięty.

Zastosowane techniki badawcze:

- karta sukcesu,
- obserwacja,
- wywiad,
- kwestionariusze pre i post.

Oczekiwane rezultaty

Każda z grup projektowych miała określić wypełniając kartę sukcesu, jakie są ich oczekiwania względem projektu oraz jakie umiejętności realizatorzy rozwiną podczas wykonywania poszczególnych działań.

Sukcesy dotyczyły głównie osiągnięcia celu lub celów działań – stworzenia produktu: sali do nagrywania, graffiti, organizacja rozgrywek, mogły dotyczyć też rozwoju zainteresowań, zdobycia nowych umiejętności i dobrych ocen projektu przez innych członków społeczności lokalnej.

Jeżeli chodzi o umiejętności uczestnicy chcieli rozwinąć zarówno umiejętności techniczne dotyczące zainteresowań (np. gra aktorska, wyciszanie studia, akrobatyka) jak i pracować nad współpracą oraz komunikacją w zespole, a także podwyższyć kwalifikacje związane z zarządzaniem projektem.

Dzięki pomocy członków drużyny monitorującej osiągnięcia poszczególnych zespołów były dokumentowane. W raportach merytorycznych członkowie zespołów mieli dokonać także ewaluacji własnych projektów.

Projekt	Sukces projektu	Umiejętności
Huta jest zamknięta	Uśmiech na twarzy przedszkolaków i poczucie, że rozwinęliśmy się dalej niż przed projektem.	Zaradność, talent, umiejętność sprawiania uśmiechu na twarzy innych ludzi.
Shine on you crazy diamond	Ukończenie filmu w sposób, który byłby dla nas zadowalający. Spotkanie się z pozytywnymi opiniami na jego temat.	Praca w grupie, umiejętności gry aktorskiej, reżyserii, montażu filmu, wykonanie charakterystyki i scenografii.
Pro Ziis Squad	Udział w rozgrywkach wielu drużyn, jak i zdobycie różnego rodzaju umiejętności podczas treningów siatkarskich.	Organizacyjne, komunikacyjne, zarządzanie kapitałem, umiejętność pokonywania własnych słabości, polepszenie ogólnej sprawności fizycznej.
O to biega	Stworzymy salę, a ludzie będą do niej przychodzili, dużo osób będzie o niej wiedziało i będziemy dostawać zgłoszenia do nagrywania. No i oczywiście sami zaczniemy coś nagrywać.	Będziemy współpracować, dogadywać się – jeden nie da rady zrobić wszystkiego, szanujemy się i każdy coś od siebie wkłada. Na pewno też dowiemy się jak wyciszać salę, jakie są zasady odpowiedniego wyciszenia, jak budować własne studio, a potem jak nagrywać i na pewno jeszcze więcej rzeczy.

HIT SPRAY	Dużo osób się do nas przyłączy, każdy kto chce będzie mógł się uczyć graffiti razem z nami. Ze ludzie – społeczeństwo – zaczną traktować tę sztukę nie jako wandalizm, ale jako piękna ozdobę otoczenia. Młodzi może odnajdą nowe zainteresowania i umiejętności.	W malowaniu graffiti, poczujemy się lepiej w tej sztuce i będziemy podziwiać i pokazywać innym swoje dzieła, poza tym każdy z nas tworzy osobny kawałek jednego projektu – razem we współpracy stworzymy jedną całość.
Badboys, następne pokolenie	Kiedy będziemy wiedzieli że na nasze warsztaty będzie przychodziła duża grupa osób, które będą na prawdę chciały trenować akrobatykę i breakdance.	Umiejętności ruchowe, udoskonalić posiadane przez nas umiejętności akrobatyki i breakdance.
Samorządowcy	Rozwijanie swoich zdolności manualno-artystycznych, aby stworzyć prostą biżuterię. Pragniemy poznać tajniki tworzenia biżuterii.	Głównie zdolności artystyczne oraz komunikatywność między ludźmi.
Rzuć palenie razem z nami	Stworzenie komiksu i zdobycie chociaż jednej osoby, która zastanowi się nad rzuceniem palenia.	b.d.
Survival	<ul style="list-style-type: none"> – pozytywny odbiór projektu przez młodzież, – osiągnięcie celów (rozwój umiejętności sprawdzania charakterów, propagowanie survivalu jako wolnego czasu, organizowanie darmowych wyjazdów dla młodzieży). 	<ul style="list-style-type: none"> – zdolność do współpracy, – życzliwość, – przetrwanie w trudnych warunkach, – opieka i troska nad innymi.

Podstawowe informacje o uczestnikach

47 członków miały grupy pracujące w momencie rozpoczęcia projektów młodzieżowych¹. W toku rozwoju projektu następowały zmiany liczebności grup i na koniec liczba realizatorów zwiększyła się do 78 osób.

Wraz z osobami wspierającymi – rodziną i nauczycielami lub wychowawcami była to na grupa 112 osób (przy braku danych z jednego projektu).

Pośrednimi odbiorcami projektu było ponad 379 osób (brak danych o odbiorcach pośrednich w przypadku 4 projektów). Brak informacji może być spowodowany trudnością w ocenie ilości osób, do których docierały działania.

Pośród inicjatorów projektów, więcej było chłopców – 29, natomiast 14 stanowiły dziewczęta. Proporcje płci wśród grup realizujących projekty były bardziej wyrównane – w przypadku 8

¹ 9 projektów

projektów - 47 osób to dziewczęta, natomiast 44 – chłopcy.

Wiek

Realizatorzy projektów mieli od 15 do 23 lat.

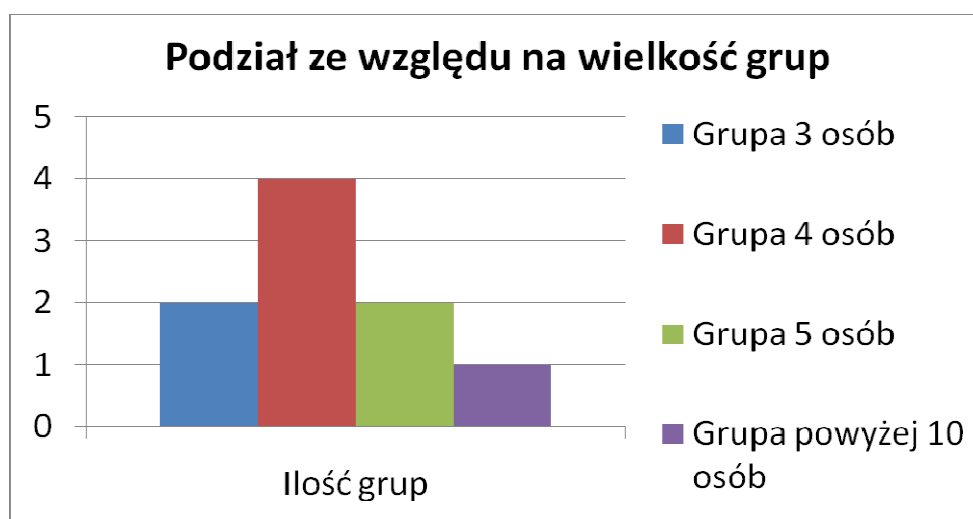
Spośród inicjatorów projektów 51% (20 osób) uczęszczało do szkół ponadgimnazjalnych, natomiast 41% do gimnazjów (16 osób).

Jedynie 8% uczestników (3 osoby) studiowało lub pracowało w niepełnym wymiarze czasu.² Większość z inicjatorów projektów - 16 osób nigdy nie było wolontariuszami. 8 było kiedyś, lecz w tej chwili nie pracują społecznie. 5 osób natomiast kontynuuje swoją pracę wolontariacką.

11 osób uczestniczyło wcześniej w projektach Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży. W dwóch grupach osoby te jako jedyne miały doświadczenie w realizowaniu tego typu projektów.

Wielkość grup

Spośród 9 grup, które realizowały projekty – cztery z nich składały się z 4 osób, dwa – z trzech osób i dwa z pięciu. Jedynie jeden zespół miał 15 członków.

Indywidualna ocena zmiany

Na skutek otrzymania kwestionariuszy pre i post od różnych osób lub niewypełnieniu pól identyfikujących uczestnika, tylko na wynikach formularzy od 11 osób można oprzeć wnioskowanie o skuteczności projektu w przypadku zmian indywidualnych. Wyniki w nawiasach prezentuję jako różnicę między liczbą wzrostów a spadków wartości w poszczególnych kategoriach.

² Nie wszyscy inicjatorzy projektów wypełnili jeden z kwestionariuszy. Na skutek zmian składowych grup także ciężko określić dokładny poziom edukacyjny uczestników. Zebrane dane pozwalają na to jedynie w przybliżeniu.

Wśród uczestników największy wzrost dotyczy:

- wiedzy, że można zmienić coś w swoim otoczeniu (5),
- poczucia pewności siebie (4),
- skłonności pracy dla dobra innych (4),
- uważnego słuchania tego, co mówią inni (4).

Mniejszy wzrost jest zauważalny w przypadku:

- koncentracji uczestników na realizacji i zakończeniu zadania (3),
- mówienia o uczuciach, podejmowania decyzji, przyjmowania krytyki, pomocy znajomym, którzy mają problemy, akceptacji ludzi, którzy różnią się od respondenta, przyjmowania krytyki, pozytywnego spojrzenia w przyszłość, poczucia wpływu na własne życie oraz optymizmu dotyczącego znalezienia pracy w przyszłości (2).

Spadki miały miejsce w przypadku:

- zrozumienia, a nie tylko zapamiętania, nowych informacji (-2),
- zdolności rozwiązywania konfliktów (-1),
- rozwiązywania problemów na nowe sposoby lub z nowymi pomysłami (-1).

10 osób na 11, które wypełniły kwestionariusze PRE i POST, zanotowało wzrost od 3 do 16 umiejętności społecznych (na 27 badanych za pomocą kwestionariuszy). Średnia ilość umiejętności, które zostały wyżej ocenione wyniosła 9,6.

Spadki dotyczyły 8 osób, które wskazały obniżenie kompetencji społecznych w od 2 do 12 kategoriach, przy średniej ilości 4,9.

Tylko jeden uczestnik z 11 tak samo ocenił swoją postawę przed realizacją projektu i po jego zakończeniu.

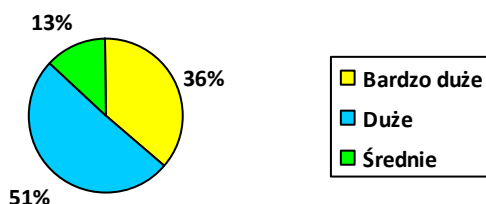
Wynika z tej analizy jednoznacznie, że realizacja projektów przez uczestników podnosi ich kompetencje społeczne.

Ocena zaangażowania organizatorów w realizowany projekt

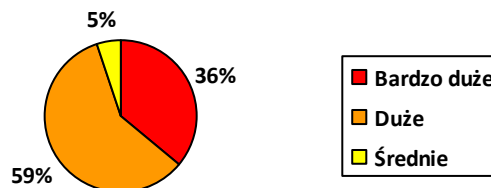
Przy wykonywaniu zadań w projekcie połowa uczestników ocenia swoje zaangażowanie jako duże (50%). Jako bardzo duże ocenia je 36%, natomiast na średnie 13% z nich.

Natomiast **zaangażowanie w pracę grupy** zostało przez większość ocenione jako duże (59%). Bardzo duże (36%) lub średnie (5%) zaangażowanie zadeklarowała mniejsza liczba uczestników.

Zaangażowanie w wykonywanie zadań

Zaangażowanie w pracę grupy

Uczestnicy programu najbardziej zgodni są co do stwierdzeń, że dobrze bawili się w czasie pracy w grupie i żałują, że projekt się kończy. Im znajomym imponuje także to, co osiągnęli.

Sukces grupowy i indywidualny

Za sukces grupy uznali osiągnięcie postawionych przed sobą celów oraz integrację zespołu. Dumni byli także z pokazania innym czegoś nowego, zainteresowania ich tematem i przedstawienia alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

Indywidualny sukces natomiast został wyrażony jako radość z realizacji zadań i dobra zabawa, poznanie nowych osób, zdobycie nowych umiejętności, możliwość realizacji marzeń i pasji.

Najtrudniejszymi zadaniami dla młodych ludzi okazały się:

- przygotowania do sprawozdania z realizacji projektu (9 osób),
- zaplanowanie działań (7 osób),
- zaplanowanie kosztów (7 osób),
- zachęcenie rówieśników do pomocy (6 osób).

3 osoby zadeklarowały, że nie miały żadnych problemów przy realizacji zadania. Nikt nie zadeklarował problemów w przypadku zachęcania osób dorosłych do pomocy.

W większości projektów planowała je sama młodzież (10 osób – 47%) lub z niewielką pomocą dorosłych (8; 38%). Natomiast przy realizacji udział dorosłych był już trochę większy i 15 osób wskazało, że dorośli pomagali im w wykonywaniu zadań projektu. Było tak w 71% przypadków. Jedynie 14% (3 młode osoby realizowały projekt samodzielnie).

Zadowolonych i raczej zadowolonych z projektu jest zdecydowana większość uczestników – 90% (jedna osoba była niezadowolona, jedna osoba nie miała zdania). Wszystkie osoby jednak poleciłyby udział w projekcie swoim znajomym.

Aspekt lokalny programu

Uczestnicy projektu także zgadzają się w większości ze zdaniem, że dowiedzieli się o nim mieszkańcy Bielán (77%) i że zmienił on coś w dzielnicy (57%).

Młodzi mieszkańcy Bielán najbardziej zauważają brak miejsc, gdzie można spędzać czas. Brakuje im rozrywek i aktywności w wolnym czasie. Sugerowali, że w dzielnicy powinno pojawić się więcej klubów, kin, teatrów, koncertów, a boiska powinny być popołudniami ogólnodostępne.

Wśród komentarzy pojawiła się także uwaga dotycząca miejsc pracy dla młodych ludzi, poprawy bezpieczeństwa w dzielnicy oraz prewencja alkoholowa.

Przykłady projektów i ich rezultaty

Projekt „Huta jest zamknięta” był rozwinięciem pomysłu na ożywienie szarego osiedla kolorowym graffiti i realizacją pasji młodych ludzi, którą też mogli zaprezentować innym mieszkańcom osiedla. Wartością dodaną projektu było pojednanie klubu młodzieżowego z przedszkolem. Realizatorzy projektu wykonali graffiti, którego nie bały się dzieci. Sytuacja problemowa miała miejsce wcześniej.

Uczestnicy stwierdzili także, że wzrosły ich umiejętności artystyczne, cieszyli się z wykonanej pracy i zebrali pozytywne opinie od innych mieszkańców Bielan. Otrzymali propozycję tworzenia w innych miejscach w dzielnicy.

Członkowie grupy „Graffiti dla wszystkich” realizujący projekt HIT SPRAY również chcieli

rozwinąć swoje umiejętności ucząc przy tym innych i promować swoje hobby jako sztukę, a nie wandalizm. Realizatorzy mieli okazję nauczyć się zarządzania projektem, dzielić pracę i wspólnie pracować przy okazji podnosząc swoje kwalifikacje. Przeszkodą, na którą napotkali realizatorzy były opóźnienia projektu wynikające z okresu wakacyjnego i wyjazdów uczestników. Większą uwagę trzeba poświęcić także zatrudnieniu większej ilości instruktorów oraz wydłużyć projekt.

Shine on you crazy diamond to inicjatywa grupy młodych filmowców zafascynowanych kinem amatorskim i profesjonalnym, którzy chcieli rozwinąć swoje umiejętności i rozbudować warsztat.

Dzięki projektowi więcej ludzi miało się zainteresować filmem, a sama grupa bardziej się zintegrować. Jak określili uczestnicy - w czasie realizacji projektu odkryli talenty i przyciągnęli więcej młodych ludzi. Organizacja pracy została określona jako rzecz do poprawy – realizacja filmu została przesunięta w czasie.

Projekt siatkarski i taneczny Pro Ziis Squad zaktywizował dużą grupę młodych ludzi do organizacji turnieju siatkarskiego i jak mówią organizatorzy – okazał się dobrym pomysłem na spędzenie wakacji w mieście. Grupa inicjatywna w następnym projekcie chciałaby jednak zmobilizować większą grupę osób do pracy i mieć trenera. Rozrywka i promocja aktywnego, zdrowego stylu życia zostały w tym projekcie połączone.

Na realizację inicjatywy „zdecydowaliśmy się, ponieważ kochamy muzykę rap, lecz nie stać nas na tworzenie własnej muzyki – możemy ją tylko robić na podwórkach, wśród znajomych. Wiemy też, że na pewno dużo jest takich osób, jak my i też chcemy im mówić o tej sali (sali prób stworzonej w ramach projektu – red.). Chcieliśmy spełniać swoje marzenia i dzięki temu projektowi po części mamy na to szansę”. Tak początek projektu opisują realizatorzy, którzy chcieli się nauczyć jak budować kabinę studyjną, a następnie korzystać z niej, nagrywać dźwięki, wokale, a także uczyć się produkcji podkładów. Kabina do nagrywania powstała – jeden z głównych celów udało się osiągnąć. Jednak koszt pracy instruktora, by nauczył młodych ludzi jak być profesjonalnymi muzykami, okazał się zbyt duży. Realizatorzy projektu bardzo doceniają czas, który instruktor im

poświęcił, a projekt stał się bazą pod dalszy rozwój. Korzystanie z sali zostało też wypromowane wśród młodych mieszkańców Bielany.

Akrobatyka dla każdego to projekt grupy Bad Boys następnego pokolenia. Organizatorzy chcieli rozpowszechnić i organizować zajęcia z akrobatyki i break dance. Po zakończeniu projektu ocenili, że są bardzo zadowoleni z efektów pracy i realizacji zajęć. Przy tym doświadczyli prowadzenia zajęć i poznali nowe osoby, które zaczęły rozwijać swoje umiejętności w nowych dziedzinach sportu.

Grupa „Samorządowców” organizowała Bielański Festiwal Talentów oraz warsztaty tworzenia biżuterii. Ich celem był rozwój zainteresowań, promocja talentów i wspólne spędzanie czasu wolnego. Udało im się zainteresować warsztatami uczniów szkoły i 40 osób z dzielnicy Bielany i wielu z uczestników chciałoby rozwijać się w dziedzinie tworzenia biżuterii. Sukcesem projektu jest także stworzenie przestrzeni na promocję talentów osób, które nie angażowały się do tej pory w życie kulturalne szkoły. Realizatorzy chcieliby ulepszyć ich kompetencje w pisaniu projektów, planowania wydatków i ich rozliczania.

Projekt „Rzuć palenie razem z nami” miał na celu promocję zdrowego stylu życia poprzez wydanie stworzonego przez realizatorów komiksu. Projekt ze względu na czas wakacji musiał mieć zmodyfikowany harmonogram, dlatego organizatorzy poprawiliby sposób organizacji pracy.

Grupa survivalowa, jako grupa pochodząca z drugiego naboru wniosków, do czasu publikacji raportu nie przedstawiła raportu merytorycznego ze zrealizowanych działań.

Rekomendacje

Indywidualne i grupowe rezultaty programu, rozwój umiejętności uczestników, wpływ na społeczność lokalną, to czynniki dla których warto kontynuować program.

Projekty organizowane w czasie wakacji mogą utrudnić ich realizację ze względu na czasową niedostępność realizatorów i odbiorców projektów. Utrudnia to też kontakt z realizatorami członkom drużyny monitorującej.

Warto pomyśleć o organizacji spotkania podnoszącego kwalifikacje uczestników w zakresie pisania projektów czy podziału pracy.

Drużyna monitorująca powinna mieć jedną osobę z organizacji, z którą kontaktuje się w sprawie projektu. Karta monitoringu, wypełniania w czasie spotkania z grupami realizującymi projekt, powinna zawierać tabelę ze wskaźnikami opracowaną wcześniej w czasie warsztatów z ewaluatorem. Zdjęcia są ważnym elementem raportu i każdy z członków drużyny monitorującej powinien je zrobić.

Należy jeszcze bardziej uprościć kwestionariusze pre i post skupiając się na najważniejszych zagadnieniach związanych z celami projektu. Długość formularza wpływa na opuszczanie części pytań, tak więc należy go skrócić. Każdy kwestionariusz powinien być także imiennie przypisany do uczestnika. Otrzymań go powinni wszyscy uczestnicy, a nie tylko członkowie grupy inicjatywnej. Napotykamy obecnie na problem dużego przepływu uczestników projektu, co utrudnia porównanie zmian.